

Streszczenie

Celem niniejszej rozprawy doktorskiej jest eksploracja bieżącego problemu diagnozy zaburzeń osobowości, w kontekście porównania dwóch konkurujących ze sobą metod diagnozy – powszechnie stosowanego modelu kategoryjnego oraz stosunkowo nowego, wprowadzanego dopiero do praktyki klinicznej modelu dymensjonalnego. Kwestia ta wywołała ożywioną dyskusję w literaturze psychologicznej i psychiatrycznej, a prezentowane badania zostały podjęte między innymi po to, aby przyczynić się do tej dyskusji również w polskim środowisku naukowym. Problem ten jest aktualny ze względu na istotną krytykę podejścia kategoryjnego, które, mimo licznych wad, w dalszym ciągu jest w Polsce praktycznie niezastąpione. Drugim, a zarazem najważniejszym celem niniejszej pracy było przetłumaczenie na język polski i analiza właściwości psychometrycznych kwestionariusza DAPP-BQ (Dimensional Assessment of Personality Pathology – Basic Questionnaire, czyli Dymensjonalna Ocena Zaburzonej Osobowości – Kwestionariusz Podstawowy). Kwestionariusz ten jest jednym z najpopularniejszych narzędzi badawczych do diagnozy zaburzeń osobowości w modelu dymensjonalnym, mającym równocześnie szerokie poparcie w badaniach empirycznych. Polska wersja kwestionariusza została przygotowana rzetelnie, zgodnie z zasadami adaptacji narzędzi psychologicznych. Przebadano 200 osób z populacji ogólnej i 100 pacjentów z zaburzeniami osobowości. Zarówno analiza czynnikowa, jak i analiza wewnętrznej spójności oraz porównanie z inną metodą badania osobowości (NEO-PI-R) wskazują na rzetelność i trafność polskiego tłumaczenia, jego uniwersalność i użyteczność w praktyce klinicznej. Istotnym wkładem niniejszych badań do rozumienia zaburzeń osobowości jest także porównanie dymensjonalnej i kategoryjnej metody diagnozy poprzez zestawienie wyników DAPP-BQ z różnymi kategoriami zaburzeń osobowości. Wiele otrzymanych wyników jest podobnych do wyników uzyskanych zarówno przez autorów kwestionariusza, jak i w innych krajach, w których tłumaczono DAPPBQ, co wskazuje na uniwersalność narzędzia i możliwość stosowania go także w Polsce.